

Dimorphorchis rossii

Inleiding : Deze plant trok mijn aandacht tijdens de tentoonstelling van OVV-kring Brussel in Leuven. (sept 2008) . In de tentoonstellingruimte had **Akerne** deze plant gepresenteerd. Slechts weinig geslachten dragen gelijktijdig twee verschillende bloemvorm op dezelfde plant. Op de tentoonstelling leken er eigenlijk weinig mensen aandacht aan te geven. Slechts enkelen namen de tijd om een foto te nemen. De grote Vanda's, de zee van kleur over de middenste showtablet, ze kregen veel meer aandacht! Geheel onterecht naar mijn gevoel. Ik kende de plant niet, ooit zag ik wel al eens een foto, maar ik zag de plant nooit zelf. Nochtans is hij afkomstig van Borneo, meer bepaald van Sabah en in 1994 bracht ik daar twee weken vakantie door. Ter plaatse bezocht ik Mount Kinabalu-garden, Tenom en Poring hotspots, beide met een grote inheemse orchideeën verzameling. Doch deze plant zag ik niet. Eenmaal thuis van de tentoonstelling ging ik ijverig opzoek naar informatie. Internet, boeken.

Naamverklaring: Dimorphos betekend twee verschillende vormen, in dit geval twee verschillende bloemen op dezelfde bloemaar.

Verspreiding : Endemisch in Borneo, Vooral het Maleisische deel Sabah en Kalimantan.

Habitat : Ze worden gevonden epifytisch groeiende op hoge bomen, of op steile kalksteenrotsen, in kloven en gebieden met zware regenval en hoge luchtvochtigheid.

Historiek : Er bestaat een foto in een oude uitgave van 'The Orchid Review' van een bloeiende plant uit 1883. De foto zou zijn gemaakt door Mr. Bergman, destijds de tuinman van Baron A. de Rothschild. Uit diens collectie te Ferrieres-frankrijk.

De plant werd gepresenteerd op een zilveren schaal. De plant had een bladspan van meer dan 2,5m (8 feet). En telde wel 11 bloemaren, die grasieus naar beneden bengelden, zo'n 3m (9 feet) lang. Dit stamt uit de tijd dat geen enkele prijs of inspanning te zwaar was om aan de grillen van de heren te voldoen. Het was een wedloop om als eerste met weer een nieuwere en

exotischere soort te kunnen uitpakken. (Er lijkt nog iet veel verandert te zijn.) En later was het de opdracht van de tuiniers om de planten tot in de perfectie op te kweken.

Deze soort was erg zeldzaam in die tijd, trouwens nog steeds. Hij is blijkbaar ook moeilijk terug te vinden in de natuur. In Internet verslagen lees ik dat de soorten vaak gevonden worden in moeilijk te betreden kloven, langs watervallen en op stijle hellingen. Dat zal veel te maken hebben met de wel bepaalde leefomstandigheden. Maar wellicht ook wel met de ongelimiteerde roofofbouw van verzamelaars. Overigens dat je ze niet zo veel ziet in verzamelingen kan ook wat te maken hebben met de relatief grote moeilijkheidsgraad om ze te kweken. Her en der lees ik dat gecultiveerde exemplaren, nadat ze in een verzameling terecht komen, vaak een langzame dood zijn toe bemeten.

Opmerking : De donker oker gele bloemen ruiken verrukkelijk, de bleek gele hebben geen reuk!

Beschrijving : Als ik wat wil vermelden over de beschrijving, moet ik me tot algemeenheden beperken. Er zijn immers een aantal erg op elkaar gelijkende soorten. (zie verder).

Alvast de groeiwijze van alle planten gelijkaardig. Monopodiale groeiwijze, met grote brede enigszins ingevouwen bladeren. Waarvan de ene kant van de centrale nerf iets langer en puntiger uitgroeit dan de andere. (Een kenmerk wat we bij andere monopodiale ook vaak terugvinden.) Verder hechten de planten zich op de bast van bomen of op rotsen, maar hebben ze vooral veel loshangende dikke wortels, erg vergelijkbaar met vele Vanda-soorten. De planten verliezen haast geen blad en groeien uit tot echte reuzen. De bloemtakken ontwikkelen zich tussen de bladeren en buigen met het blad af naar beneden. De bloemstengel zelf is donker rood-bruin en behaard. Bij de soorten waarvan ik foto's zag, zaten steeds oranje gele vleesachtig, tot wasachtige bloemen bovenaan. En de iets meer getekende bloemen onderaan. Bij *Dimo.rossii* de bleke bloemen onderaan, bij *Dimo.lowii* de donker rode onderaan.

Herkende soorten, binnen het geslacht : vanzelfsprekend gebruikte ik de Kew list :

[*Dimorphorchis* Rolfe, Orchid Rev. 27: 149 \(1919\).](#)

[*Dimorphorchis lowii* \(Lindl.\) Rolfe, Orchid Rev. 27: 149 \(1919\).](#)

[*Dimorphorchis lowii* var. *lowii*.](#)

[*Dimorphorchis lowii* var. *rohaniana* \(Rchb.f.\) K.W.Tan, Taxon. Arachmis, Armodorum, Esmeralda & *Dimorphorchis*: 116 \(1974\).](#)

[*Dimorphorchis rossii* Fowlie, Orchid Digest 53: 14 \(1989\).](#)

[*Dimorphorchis rossii* var. *graciliscapa* A.L.Lamb & Shim in C.L.Chan. & al., Orchids Borneo 1: 143 \(1994\).](#)

[*Dimorphorchis rossii* var. *rossii*.](#)

[*Dimorphorchis rossii* var. *tenomensis* A.L.Lamb in C.L.Chan & al., Orchids Borneo 1: 145 \(1994\).](#)